

จำเนียร พรหมรัตน์พงศ์. (2560). การพัฒนาหลักสูตรเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิทยาราชภัฏรังสรรค์
 จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับ
 ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิทยาราชภัฏรังสรรค์ จังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 2) ศึกษาผลการนำหลักสูตรไปใช้ด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะแสวงหา
 (Inquiry method) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
 วิทยาราชภัฏรังสรรค์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 40 คน แล้วแบ่งผู้เรียนเป็น 4 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์
 ระดับคุณภาพจากการประเมินการอ่าน คิววิเคราะห์ และเขียน คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน และ
 แบ่งผู้เรียนเป็น 4 กลุ่ม แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นคู่ ๆ เข้ากลุ่มทดลอง
 และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แผนแบบการทดลอง แบบ
 Randomized Control Group Pretest – Posttest Design โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ 2 ส่วน
 คือ ส่วนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรเสริม มีกระบวนการ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การศึกษาข้อมูล
 พื้นฐาน 2) สร้างและพัฒนาหลักสูตรเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) ทดลองใช้ หลักสูตรเสริม
 4) ประเมินและปรับปรุงหลักสูตรเสริม ส่วนที่ 2 การศึกษาผลของการใช้หลักสูตรเสริม โดยจัดการ
 เรียนรู้แบบสืบเสาะแสวงหา ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้คุณลักษณะของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3 ด้าน ได้แก่ การกำหนดประเด็นปัญหา
 การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และการสรุปโดยใช้เหตุผล การเสริมสร้างเพื่อให้ผู้เรียน
 เป็นบุคคลที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามคุณลักษณะของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ควรยึด
 หลักการที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะแสวงหา หลักสูตรเสริมการคิด
 อย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้นนี้
 เป็นหลักสูตรที่ไม่ยึดติดเนื้อหาเป็นหลัก (Content Free) มีโครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย หลักการ
 และเหตุผล วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเสริม โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรเสริม การจัดกิจกรรมการ
 เรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล การพัฒนาเพื่อให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 ทั้ง 3 คุณลักษณะ ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรไปเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีโครงสร้าง
 เนื้อหา 3 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง กิจกรรมหลักที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ใช้รูปแบบ
 การสอนแบบสืบเสาะแสวงหา

ผลการวิจัย พบว่า ผลของการใช้หลักสูตรเสริม คือ 1) ก่อนการใช้หลักสูตรเสริมฯ ค่าเฉลี่ยคะแนน การคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) หลังการใช้หลักสูตรเสริมฯ ค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันโดยผู้เรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สูงกว่ากลุ่มควบคุม 3) ค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนกลุ่มทดลองและผู้เรียนกลุ่มควบคุม ก่อนทดลองใช้หลักสูตรเสริม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังการทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังทดลองใช้หลักสูตรเสริม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะแสวงหาอยู่ในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.89

ข้อค้นพบจากการศึกษาผลการนำหลักสูตรเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณไปใช้ด้วยวิธีการสอน แบบสืบเสาะแสวงหาของผู้เรียนกลุ่มทดลอง ส่งผลให้ผู้เรียนเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านวิธีการสอนแบบสืบเสาะแสวงหา ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและสถานการณ์จริงในปัจจุบัน มีทักษะการคิด อย่างมีวิจารณญาณ ผู้เรียนมีการสื่อสารทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน กล่าวแสดงความคิดเห็นมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการและการดำเนินชีวิตในบริบทของความเป็นพลเมืองไทยและความเป็นพลโลก